LIBRIS | We know books

Forma mentis înseamnă starea minții. A cărei minți? A individului? Nu aceea a unui singur individ, ci a unui număr suficient de mare de indivizi pentru a putea vorbi de o stare colectivă. Există așa ceva? Peste tot unde vedem că lumea se comportă la fel: un milion de tineri poartă simultan aceiași blugi, eventual rupți, lumea se supune modei, există mode intelectuale și filosofii la modă. *Forma minții* e deci un indicator bun pentru a explica de ce anumite cărți de filosofie au schimbat societatea și continuă să o influențeze cu fiecare nouă generație de cititori.

Sfântul Augustin

Despre Facerea lumii și despre Timp

Introducere de Papa Pius al XI-lea

Postfață de Nicolae Iorga

Traducere și îngrijire de ediție de Lucian Pricop

ediția a II-a

EDITURA CARTEX

LIBRIS | We know books

Colecție coordonată de Lucian Pricop

Concepția grafică a colecției: Sînziana Barangă

Lector: Ilie Barangă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SFÂNTUL AUGUSTIN
Despre Facerea lumii și despre Timp / Sfântul Augustin; introd. de Papa Pius al XI-lea ; trad. de Lucian Pricop ; postf. de Nicolae Iorga. Ed. a 2-a - București : Cartex, 2022
ISBN 978-606-9604-27-4

I. Pius al XI-lea (pref.)
II. iorga, Nicolae (postf.)
III. Pricop, Lucian (trad.)

821.124-97=135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:
- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- O.P. 4, C.P. 184, București

Cuprins

Notă asupra ediției 7

Ad salutem humani, Papa Pius al XI-lea 9

***Despre Facerea lumii și despre Timp*, Sfântul Augustin** 31

Sfântul Augustin, Nicolae Iorga 95

LIBRIS | We know books

Capitolul I

DE CE NE MĂRTURISIM LUI DUMNEZEU CARE NE ȘTIE MAI BINE DECÂT NE ȘTIM NOI ÎNȘINE

Doamne, atâta vreme cât Tu ești chiar eternitatea, Tu nu auzi ceea ce îți spun? Sau poate că vezi în timp ceea ce se întâmplă în timp? Atunci, de ce oare îți povestesc cu de-amănuntul atât de multe lucruri? Desigur, nu pentru ca Tu să le știi de la mine, ci ca să trezesc în sufletul meu și în sufletul celor care citesc aceste rânduri iubirea noastră pentru Tine, așa încât toți să spunem laolaltă: „Mare este Domnul și vrednic de laudă!"

Am mai spus și spun iară: fac asta din iubirea față de Tine și din dorința de a le transmite tuturor oamenilor această iubire. Noi nu pregetăm din rugăciune, firește, și totuși Adevărul ne spune: „Tatăl nostru ceresc știe de ce avem nevoie chiar înainte ca noi să i-o cerem". Ne sporim iubirea către Tine, mărturisind nenorocirile noastre și recunoscând îndurările Tale față de noi, ne dăm la iveală trăirile, pentru ca Tu să duci până la capăt eliberarea noastră, așa cum ai început-o, așa încât să nu mai fim

LIBRIS Yellow books

nefericiți în noi înșine, ci să fim fericiți întru Tine. Căci Tu ne-ai chemat să fim săraci cu duhul, să fim îngăduitori, să vărsăm lacrimi, să fim flămânzi, să fim însetați de dreptate, să fim milostivi, cu inima curată și iubitori de pace. Iată de ce Ți-am spus atâtea, după puterile și după voința mea; căci Tu cel dintâi ai voit să mă mărturisesc Ție, Dumnezeului meu, pentru că Tu ești bun și pentru că îndurarea Ta va dura în veac.

Capitolul al II-lea

ÎN CARE ÎL ROAGĂ PE DUMNEZEU SĂ-L LUMINEZE PENTRU ÎNȚELEGEREA SFINTELOR SCRIPTURI

Oare cum voi fi în stare să scriu toate îndemnurile Tale, toate fricile care mi-au venit de la Tine, mângâierile și îndreptările Tale, prin care mai îndrumat să propovăduiesc cuvântul Tău și să împart Tainele Tale poporului tău? Chiar dacă aș fi în stare să le arăt în ordinea lor, fiecare picătură de timp m-ar costa foarte mult.

De atâta vreme ard de dorința de a gândi la legea Ta sfântă și de a-Ți mărturisi despre ea toată știința și toată neștiința mea, primele luciri ale luminii Tale, ca și urmele de întuneric din mine, până când slăbiciunea mea va fi distrusă de tăria Ta. Nu voi a-mi risipi cu alte griji orele libere după satisfacerea nevoilor trupului, după activitățile spiritului, după serviciile pe care suntem datori să le facem aproapelui sau chiar și celui căruia nu-i suntem datori în vreun fel.

Doamne, Dumnezeul meu, auzi-mi rugăciunea; fie ca îndurarea Ta să asculte și dorința mea, fiindcă ea mă mistuie nu doar pentru mine, ci vrea să fie de folos și iubirii

LBRIS books

pentru semenii mei; Tu vezi în străfundul inimii mele că așa este: lasă-mă să-ți jertfesc supunerea faptelor și a vorbelor mele. Dă-mi ce să-ți pot jertfi: căci eu sunt sărac și năpăstuit, iar Tu îți dăruiești bogăția către toți cei care te caută, Tu, care ești fără de griji, dar Te îngrijești atâta de noi. Șterge din cuvintele mele, atât pe dinlăuntru, cât și pe dinafară, orice greșeală și orice minciună. Scripturile Tale să fie pentru mine niște bucurii fără de prihană; fie ca nici eu să nu mă înșel asupra lor și nici pe alții să nu-i înșel cu ajutorul lor. Doamne, Dumnezeul meu, Tu, lumină pentru cei orbi și tărie pentru cei slabi, dar și lumină, și pentru cei care văd, și tărie și pentru cei puternici, apleacă-Te spre sufletul meu și ascultă strigătele-mi din străfunduri, căci, dacă urechile Tale nu ar fi prezente până și în străfunduri, încotro ne vom mai îndrepta, spre cine le vom mai ridica?

A Ta este ziua și a Ta este noaptea, iar la un semn al Tău clipele se duc în zbor. Dă-mi clipe îndeajuns pentru gândurile mele despre sensurile ascunse ale legii Tale, nu închide poarta înaintea celor care-i caută să intre. Nu fără un rost ai voit să fie scrise atât de multe pagini pline de taine. Oare aceste păduri sfinte nu sunt lipsite de cerbii lor, care-și găsesc adăpostul, și se plimbă, și pasc, se culcă și rumegă în lăuntrul lor? O, Dumnezeul meu, desăvârșește în mine lucrarea Ta și arată-mi aceste taine! Cuvântul Tău îmi este toată bucuria, cuvântul Tău este mai presus de revărsarea tuturor bucuriilor: oferă-mi ce să iubesc, fiindcă e adevărat că iubesc cuvântul Tău și că Tu ești Cel care m-ai făcut să-l iubesc. Să nu părăsești, Doamne, darurile pe care mi le-ai dat și să nu disprețuiești iarba Ta când este însetată și are

nevoie de mângâierea Ta. Îți voi mărturisi tot ceea ce voi găsi în cărțile Tale; fie ca eu să ascult glasul laudelor Tale și să-mi ostoiesc setea sufletului din tine și să privesc minunile legii Tale, de la începutul începutului, când ai făcut cerul și pământul, și până la venirea Împărăției veșnice, unde ne vom alătura Ție, în sfântul Tău Ierusalim.

Doamne, ai îndurare de mine și ascultă-mi dorința, căci îmi pare că dorința mea nu-i pentru ceva pământesc, nici pentru aur, nici pentru argint sau pentru pietre prețioase, nici pentru veșminte fastuoase sau onoruri, nici pentru funcții înalte sau plăceri ale cărnii, nici pentru bunuri trebuincioase corpului în călătoria noastră prin această viață trecătoare; toate aceste lucruri ne sunt date ca adaos, când căutăm împărăția Ta și dreptatea Ta. Iată, Doamne, de unde vine dorința mea. Cei nelegiuiți mi-au povestit despre plăcerile lor, dar acestea nu sunt asemenea legii Tale, Doamne. Iată, legea Ta este izvorul dorinței mele. Privește-o, Doamne Atotputernic, ia-o în seamă și împlinește-o, îngăduie-mi ca, înaintea îndurării Tale, să găsesc milă înaintea Ta, ca să mi se deschidă templul lăuntric al Scripturilor Tale la a cărui poartă bat. Te conjur, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul Tău, bărbatul care stă la dreapta Ta, Fiul omului, pe care l-ai făcut un mijloc între Tine și noi, cel prin care ne-ai căutat atunci când noi nu Te căutam, ne-ai căutat tocmai pentru ca noi să Te căutăm: în numele cuvântului Tău veșnic, prin care ai creat toate ființele, între care mă aflu și eu. În numele singurului Tău fiu, prin care ai chemat spre Înviere poporul celor credincioși, din care și eu fac parte, în numele Lui Te conjur,

LIBRIS books

în numele Celui care stă la dreapta Ta și mijlocește pentru noi, și în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei, aceste comori le caut eu în cărțile Tale. Despre El a scris Moise, iar aceasta o spune el însuși în Evanghelie; și acesta este Adevărul.

Capitolul al III-lea

ÎN CARE ÎL ROAGĂ PE DUMNEZEU SĂ-I DESLUȘEASCĂ CE A SCRIS MOISE DESPRE FACEREA CERULUI ȘI A PĂMÂNTULUI

Ajută-mă, Doamne, să aud și să înțeleg în ce fel, la început, ai făcut cerul și pământul. Moise a scris aceste lucruri; și, după ce le-a scris, a plecat; a trecut de aici către Tine, în ceruri; și acum nu-l mai pot vedea în fața mea. Dacă ar mai fi încă aici, l-aș întreba, l-aș implora în numele Tău să-mi lămurească aceste lucruri pe care le-a scris și aș asculta cu luare aminte cele ce ar spune. Dacă ar vorbi în limba ebraică, ar izbi zadarnic sunetele respective auzul meu, căci nimic din înțelesul lor nu ar putea să ajungă la spiritul meu; dacă ar vorbi limba latină, aș înțelege astfel ce spune; dar cum aș putea ști dacă ceea ce zice este adevărat? Și chiar dacă aș ști că este adevărat, oare de la el voi primi eu această cunoaștere? Nu, mai degrabă înlăuntrul meu, în locuința gândirii mele, Adevărul, care nu este nici ebraic, nici grecesc, latinesc sau barbar, este acela care, fără să aibă nevoie de organele gurii sau de vreo limbă, și fără sunetul silabelor, îmi zice: „Moise spune adevărul." În acel moment, încredințat și plin de nădejde în acest om, aș răspunde imediat acestui om sfânt: „Adevărul îl rostești." Însă, de vreme ce nu-mi este cu putință a-i pune întrebări lui Moise,